

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36300
Nom: Intervenció en discapacitat intel·lectual
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	4	Segon quadrimestre
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	3	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Especialista en Pedagogia Terapèutica	OPTATIVA
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Especialista en Pedagogia Terapèutica	OPTATIVA

COORDINACIÓ

TARRAGA MINGUEZ RAUL

RESUM

Les últimes definicions de l'AAIDD (Associació Americana de Discapacitat Intel·lectual i Discapacitats del Desenvolupament) han introduït nous aspectes a considerar en la discapacitat intel·lectual (DI). Estes definicions posen el focus en el funcionament intel·lectual i el funcionament adaptatiu als dominis conceptual, social i pràctic, deixant enrere els models obsolets centrats únicament a aspectes cognitius.

La resposta educativa ha d'enfocar-se mitjançant el model de suports, als diferents àmbits de desenvolupament humà: habilitats intel·lectuals, conducta adaptativa, salut, participació i context.

Les polítiques educatives basades en la inclusió han permès que moltes xiquetes i xiquets amb discapacitat hagen aconseguit nivells educatius abans impensables, i que s'hagen desenrotllat nous valors socials que, a poc a poc, redueixen l'estigma associat a esta discapacitat i permeten nivells més elevats d'inclusió i participació en la societat.

Els mestres especialistes en educació especial juguen un paper clau a esta millora dels processos d'inclusió. D'una banda, són professionals amb coneixements especialitzats que planifiquen i posen en pràctica intervencions directes amb els estudiants amb DI en contextos inclusius. Però, més enllà d'estes intervencions directes puntuals, els especialistes de PT lideren els plans d'inclusió de les escoles per a aconseguir conjugar els esforços de tot el personal educatiu en la identificació i eliminació de barreres per a la inclusió, i aconseguir així entorns on l'escolarització dels estudiants amb DI assolisca els majors nivells possibles de participació i aprenentatge.

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Esta assignatura s'impartix en el tercer curs del grau del títol de Mestre/a d'Educació Primària. Encara que no hi ha requisits previs, és recomanable que els estudiants hagen adquirit les competències establides en les assignatures de Didàctica General i, especialment, la de Necessitats Educatives Especials.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Afavorir la integració d'estudiants amb necessitats educatives especials en la comunitat escolar.

Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.

Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Col·laborar en la detecció i valoració de necessitats educatives especials.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Conèixer i utilitzar adequadament els instruments que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament educatiu de les necessitats educatives especials.

Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció.

Conèixer les variables biològiques, psicològiques i socioambientals relacionades amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives especials d'origen divers.

Contribuir en l'organització de la resposta escolar per satisfer les necessitats educatives especials de l'alumnat.

Desenvolupar adaptacions curriculars individuals per atendre estudiants amb necessitats educatives especials.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Ensenyar a l'alumnat i el seu entorn de comunicar-se utilitzant el sistema de comunicació més apropiat a les seves característiques.

Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

Utilitzar adequadament recursos públics i privats per atendre necessitats educatives especials.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Enfocaments teòrics i concepte de discapacitat intel·lectual

1.1. Concepte de discapacitat intel·lectual.

1.2. Organització dels suports.

2. Síndromes que cursen amb discapacitat intel·lectual.

2.1. Identificació, característiques i etiologia de les síndromes habituals (i les malalties rares) associades a DI.

2.2. Dany cerebral.

3. L'aprenentatge en alumnes amb discapacitat intel·lectual i dany cerebral.

3.1. Alteracions dels processos cognitius: percepció, atenció, memòria, processos executius i les seues repercussions en l'aprenentatge.

3.2. Alteracions motrius, emocionals i del llenguatge, i les seues repercussions en l'aprenentatge.

4. Eliminació de les barreres per a l'aprenentatge i la resposta educativa a l'alumnat amb discapacitat intel·lectual i dany cerebral

4.1. Estratègies d'intervenció educativa per a la millora dels processos cognitius, del llenguatge, de la socialització i de les dificultats d'aprenentatge.

4.2. Adaptacions curriculars, suports i col·laboració amb la família.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	67,50
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Classes teòrico-pràctiques:

Classes presencials teòrico-pràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debateran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.

Treball en grup:

La realització de treballs de grup té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer front al grup complet a l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

Tutories:

Les tutories individuals i col·lectives hauran de servir com a mitjà per coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.

Estudi i treball autònom:

Es plantejaran treballs individuals i uns altres de naturalesa cooperativa, tots ells orientats, supervisats i avaluats pels professors.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser reflex de l'aprenentatge individual, entès no només com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés que té a veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves al seu torn.

La qualificació es calcularà a partir dels següents elements:

- Examen (entre 30% y 50% de la qualificació global). L'examen podrà contindre preguntes obertes, d'elecció múltiple i/o solució de casos pràctics. Este requisit és recuperable en segona

convocatòria.

- Treballs d'aula (entre 30% y 40% de la qualificació global). Els estudiants realitzaran de manera individual un portafolis que inclourà les tasques realitzades a l'aula així com treballs d'ampliació realitzats fora de l'aula. Este requisit no és recuperable en segona convocatòria. En cas de no lliurar el portafolis en primera convocatòria la qualificació màxima a obtindre a l'assignatura serà 7.
- Treball grupal (entre 20% y 40% de la qualificació global). Es realitzarà un treball grupal que consistirà al disseny de materials educatius orientats a estudiants amb discapacitat intel·lectual. Este requisit és recuperable en segona convocatòria.

Per tal d'aprovar l'assignatura (en primera o en segona convocatòria) cal obtindre almenys una qualificació de 5 a l'examen.

Els estudiants que no puguen assistir a classe i/o seguir este model d'avaluació continuada, realitzaran una prova global teòrico-pràctica a la data d'examen oficial. La qualificació d'esta prova serà la qualificació final de l'assignatura.

El plagi o l'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València

BIBLIOGRAFIA

Algozzine, R., Ysseldyke, J. E. (2006). *The fundamentals of special education : a practical guide for every teacher*. Corwin Press.

Asociación Americana de Discapacidad intelectual y Discapacidades del desarrollo AAIDD (2011). *Discapacidad intelectual: Definición, clasificación y sistemas de apoyo*. Alianza Editorial.

Blanco, C., Rodríguez, M.J. (2020). *Discapacidad intelectual*. Síntesis.

CAST (2018). *Pautas sobre el Diseño Universal para el Aprendizaje (DUA)*. CAST.

Flórez, J, Garvía, B., Fernández-Olaria, R. (2015). *Síndrome de Down: Neurobiología, Neuropsicología, Salud mental: bases para la intervención en el aprendizaje, la conducta y el bienestar mental*. Editorial CEPE.

García-Alba, J., Esteba-Castillo, S., Viñas-Jornet, M. (2018). *Neuropsicología de la discapacidad intelectual de origen genético*. Síntesis.

Grau, C. (2012). Alumnado con tumores intracraneales. El papel de la escuela en la mejora de la calidad de vida y de los efectos tardíos en los niños con tumores intracraneales. *Educatio siglo XXI*, 30(1), 161-185.

Grau, C., Cañete, A. (2000). *Las necesidades educativas especiales de los niños con tumores intracraneales*. ASPANION.

Mamlin, N. (2012). *Preparing effective special education teachers*. Guilford Press.

Matson, J. L. (2019). *Handbook of intellectual disabilities*. Springer.

Plena Inclusión (2018). *Guía de evaluación de la accesibilidad cognitiva de entornos*. Plena Inclusión.

Rapley, M. (2004). *The social construction of intellectual disability*. Cambridge University Press.

Troncoso, Mª V., del Cerro, M. (1997). *Síndrome de Down: lectura y escritura*. Masson.

Verdugo, M. Á., Gómez, L. E., Arias, B. (2012). La Escala Integral de Calidad de Vida. Desarrollo y estudio preliminar de sus propiedades psicométricas. *Siglo Cero*, 38(4), 37-56.